

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Pers en Voorlichting

PERSCOMMUNIQUE nr. 37/07

23 mei 2007

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-438/05

*The International Transport Workers' Federation en The Finnish Seamen's Union /
Viking Line ABP en OÜ Viking Line Eesti*

**ADVOCAAT-GENERAAL POIARES MADURO STELT VOOR DAT VAKBONDEN
COLLECTIEVE ACTIE MOGEN ONDERNEMEN OM EEN ONDERNEMING TE
WEERHOUDEN VAN VERPLAATSING VAN ACTIVITEITEN BINNEN DE
GEMEENSCHAP**

*Collectieve actie die tot nationale afscherming van de arbeidsmarkt leidt of een onderneming na
verplaatsing van de activiteiten belet in een andere lidstaat diensten te verrichten, is evenwel
onverenigbaar met het gemeenschapsrecht.*

De International Transport Workers' Federation (ITF) is een in Londen gevestigde federatie van 600 vervoersvakbonden uit 140 landen. Een van de speerpunten van haar beleid is het „goedkopevlaggen”-beleid. Om goedkope vlaggen uit te bannen, hebben volgens dit beleid vakbonden in het land waar de werkelijke eigenaar van het schip zich bevindt, ongeacht de vlag waaronder het vaart, het recht overeenkomsten te sluiten die op dat schip van toepassing zijn.

Viking Line, een Finse onderneming die veerboten exploiteert, is eigenaresse van de Rosella, een veerboot die onder Finse vlag op de route tussen Tallinn-Helsinki vaart. De bemanning van de Rosella is lid van de Finnish Seamen's Union (FSU), die bij de ITF is aangesloten.

In oktober 2003 probeerde Viking Line de verlieslijdende Rosella om te vlaggen en in Estland te laten registreren, teneinde een Estse bemanning in dienst te kunnen nemen tegen de lagere Estse lonen en zo met andere veerboten op dezelfde route te kunnen concurreren. Deze plannen werden meegedeeld aan de bemanning en de FSU, die tegen de omvlagging was. Op verzoek van de FSU zond de ITF in november 2003 een circulaire aan al haar leden; daarin stond dat de werkelijke eigenaar van de Rosella zich in Finland bevond en de FSU derhalve het recht behield onderhandelingen te voeren. De aangesloten vakbonden werden opgeroepen geen onderhandelingen met Viking Line aan te gaan. Niet-naleving van de circulaire kon tot sancties leiden en mogelijke uitsluiting van de ITF. Dit ontnam Viking Line praktisch elke mogelijkheid om met een Estse vakbond in onderhandeling te treden.

Na dreigingen met stakingsacties van de FSU ging Viking Line in december 2003 akkoord met een uitbreiding van de bemanning van de Rosella en verbond zij zich ertoe de omvlaggingsprocedure niet voor 28 februari 2005 te beginnen. De circulaire is nooit door de ITF

ingetrokken, zodat Viking Line, die de verlieslijdende Rosella nog steeds op een latere datum wilde omvlaggen, de zaak voor de rechter bracht in Engeland, waar de ITF is gevestigd. Viking Line vorderde dat de ITF werd gelast de circulaire in te trekken en dat de FSU werd gelast geen afbreuk te doen aan Viking Line's rechten van vrij verkeer met betrekking tot de omvlagging van de Rosella.

De Court of Appeal, waarbij het door de FSU en de ITF ingestelde hoger beroep aanhangig is, heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen een aantal prejudiciële vragen voorgelegd die verband houden met de toepassing van de verdragsbepalingen inzake de vrijheid van vestiging op het onderhavige geval, en wenst te vernemen of de acties van de FSU en de ITF een beperking van het vrije verkeer inhouden.

Om te beginnen stelt advocaat-generaal Miguel Poiras Maduro dat de verdragsregels inzake vrij verkeer zijns inziens op de betrokken situatie van toepassing zijn. Het algemene belang in verband met sociale politiek en grondrechten kan bepaalde beperkingen van het vrije verkeer rechtvaardigen, zolang deze niet verder gaan dan wat noodzakelijk is. Het feit dat sociale politiek een van de doelstellingen is van het EG-Verdrag, betekent echter niet dat maatregelen op dit gebied automatisch van de werkingssfeer van de regels inzake vrij verkeer zijn uitgesloten.

Advocaat-generaal Poiras Maduro concludeert voorts dat de voorschriften betreffende het vrije verkeer van toepassing zouden moeten zijn op situaties die twee particulieren betreffen en waarin de betrokken actie daadwerkelijk anderen in de uitoefening van hun recht op vrij verkeer kan beperken door het opwerpen van een obstakel dat zij redelijkerwijs niet kunnen omzeilen. Dat is hier het geval, nu als praktisch gevolg van de gecoördineerde acties van de FSU en de ITF Viking Line's recht van vrije vestiging aan de toestemming van de FSU is onderworpen.

Wat de vraag betreft of de betrokken acties voor een fair evenwicht zorgen tussen het recht op collectieve actie en de vrijheid van vestiging, merkt de advocaat-generaal op dat een gecoördineerd beleid van collectieve acties onder vakbonden gewoonlijk een legitiem middel is om de lonen en arbeidsomstandigheden van zeelieden te beschermen. Collectieve actie die tot afscherming van de arbeidsmarkt leidt en het in dienst nemen van zeelieden uit bepaalde lidstaten belemmert teneinde de banen van zeelieden in andere lidstaten te beschermen, zou evenwel het non-discriminatie beginsel dat aan de gemeenschappelijke markt ten grondslag ligt, in de kern aantasten.

Ten aanzien van collectieve actie om de negatieve gevolgen van de omvlagging van de Rosella tegen te gaan, stelt advocaat-generaal Poiras Maduro dat het in eerste instantie aan de nationale rechter staat om met inachtneming van het gemeenschapsrecht vast te stellen of de betrokken actie verder gaat dan wat het nationale recht rechtmatig acht. Op dit punt belet het gemeenschapsrecht vakbonden niet collectieve actie te voeren die het recht van vestiging beperkt van een onderneming die haar activiteiten naar een andere lidstaat wil verplaatsen, om de werknemers van die onderneming te beschermen. Collectieve actie om een in een lidstaat gevestigde onderneming te beletten om na verplaatsing van haar activiteiten rechtmatig haar diensten in een andere lidstaat te verrichten, is evenwel onverenigbaar met het gemeenschapsrecht.

Tot slot erkent de advocaat-generaal dat de FSU, samen met de ITF en de bij deze aangesloten vakbonden, collectieve actie kan inzetten als middel om de arbeidsvoorwaarden van zeelieden in de hele Gemeenschap te verbeteren. Echter, net als er grenzen zijn aan acties op nationaal niveau, zijn er ook grenzen aan het recht op collectieve actie op Europees niveau. Een aan alle nationale vakbonden opgelegde verplichting om collectieve actie door een van hun zustervakbonden te steunen, zou gemakkelijk kunnen worden misbruikt. Een dergelijk beleid zou

de collectieve onderhandelingspositie van een aantal nationale vakbonden kunnen beschermen ten koste van de belangen van anderen, en zou in strijd met de regels betreffende het vrije verkeer tot afscherming van de arbeidsmarkt kunnen leiden. Zouden de andere vakbonden daarentegen de keuzevrijheid hebben om al dan niet aan een bepaalde collectieve actie deel te nemen, dan zou dit gevaar worden vermeden. Het staat aan de nationale rechter vast te stellen of dat in het onderhavige geval zo is.

N.B.: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof niet. De advocaten-generaal hebben tot taak het Hof in volledige onafhankelijkheid een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

Beschikbare talen: alle

De volledige tekst van de conclusie is op de dag van de uitspraak te vinden op de internetpagina van het Hof

*<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=NL&Submit=rechercher&numaff=C-438/05>
vanaf ongeveer 12.00 uur.*

Voor nadere informatie wende men zich tot de heer Stefaan Van der Jeught.

Tel: 00 352 4303 2170 Fax: 00 352 4303 2988

*Beelden van de uitspraak zijn beschikbaar op „Europe by Satellite”,
Europese Commissie, Directoraat-generaal Pers en Voorlichting, L-2920 Luxemburg*

Tel: 00 352 4301 35177 Fax: 00 352 4301 35249,

of B-1049 Brussel, Tel: 00 32 2 2964106 Fax: 00 32 2 2965956